

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/17/2024
Identifikačné číslo spisu:	8717209883
Dátum vydania rozhodnutia:	26.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8717209883.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v spore žalobcu Š. F., narodeného XX. P. XXXX, X., Z. XXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Bašistom, Poprad, Štefánikova 8, proti žalovanej F. F., narodenej XX. Z. XXXX, X., N. XXX, zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Ďurišom, Poprad, Murgašova 6, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 12C/55/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 29. júna 2023 sp. zn. 20Co/25/2022, takto

rozhodol:

Dovolenie zamietla.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 3. októbra 2018 č. k. 12 C 55/2017 - 73 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom bytu č. X, vchod č. X, 1. poschodie bytového domu súp. č. XXXX na ulici Z. v X., podielu priestoru na spoločných častiach a zariadeniach domu súp. č. XXXX v podiele 7043/22537, katastrálne územie X., obec a okres Poprad, zapísaného na LV č. XXXX. Vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca 6. decembra 2001 uzavrel s OSBD Poprad nájomnú zmluvu o nájme 3 - izbového družstevného bytu č. X, pričom nájomná zmluva bola uzatvorená na základe prevodu členských práv a povinností z 29. novembra 2001. Nájomnú zmluvu uzatváral ako slobodný. Manželstvo so žalovanou uzavrel 18. mája 2002. Žalobca požiadal 30. mája 2002 o prevod vlastníctva bytu do osobného vlastníctva a zmluva o prevode vlastníctva družstevného bytu bola zrealizovaná 25. marca 2004, pričom žalobca i žalovaná boli v zmluve definovaní ako členovia družstva a doterajší nájomcovia. Rozsudkom Okresného súdu Poprad z 30. septembra 2015 bolo manželstvo strán sporu rozvedené. Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že byt je predmetom BSM a má byť predmetom vyporiadania BSM po rozvode manželstva. K námietke žalobcu týkajúcej sa neplatnosti zmluvy o prevode bytu uviedol, že nezistil žiadny z dôvodov absolútnej neplatnosti právneho úkonu, keď neexistovala žiadna zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomca

družstevného bytu nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod bytu do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Zmluva bola uzatvorená slobodne, vážne, určite a zrozumiteľne a tento právny úkon neodporuje zákonu, tento neobchádza a neprieči sa ani dobrým mravom. Zdôraznil, že žalobca pri uzatváraní kúpnej zmluvy nekonal v omyle a s prihliadnutím k príslušným ustanoveniam zákona o vlastníctve bytom mal právo a nie povinnosť zmluvu uzatvoriť. Vychádzajúc z časovej súvislosti právnych úkonov strán sporu pred uzavretím kúpnej zmluvy posúdil ako vierohodné tvrdenie žalovanej, že byt mali spolu so žalobcom záujem spoločne nadobudnúť do bezpodielového spoluvlastníctva. O trovách konania rozhodol podľa § 255 a § 262 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“, alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom (v poradí druhým) z 29. júna 2023 sp. zn. 20Co/25/2022 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil a žalovanej proti žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie zistil správne skutkový stav veci, vyvodil z neho správne právne závery a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením súdu prvej inštancie. S poukazom na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 87/1993, PL. ÚS 16/1995 a II. ÚS 80/1999 konštatoval, že obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. V tejto súvislosti citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/7/2019 z 27. októbra 2021, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu pod č. R 11/2022, v ktorom najvyšší súd riešil identickú právnu otázku. Súhlasil so súdom prvej inštancie, že v prejednávanej spore neexistuje zákonná prekážka spočívajúca v tom, aby žalovaná, hoci iba ako nájomkyňa družstevného bytu, nemohla uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu spolu s manželom, spoločným nájomcom a členom družstva, ktorý požiadal o prevod vlastníckeho práva do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Výslovil názor, že za stavu, pokiaľ počas trvania manželstva manželia nadobudli do vlastníctva byt, hoc aj predtým družstevný, patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 143 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že zákon č. 42/1992 Zb. a rovnako zákon č. 182/1993 Z. z. upravujúce prevod vlastníctva k tzv. družstevným bytom neobsahuje výslovnú úpravu toho, že byt môže nadobudnúť len do výlučného vlastníctva člen a nájomca družstva žiadajúci o prevod vlastníctva a nevyklučuje tak (dispozičnú) možnosť tohto výlučného člena a nájomcu družstva nadobudnúť byt aj do bezpodielového spoluvlastníctva manželov za predpokladu, že sa tak rozhodne a že aj jeho manželka prejaví podpisom zmluvy o prevode vlastníctva vôľu nadobudnúť byt do BSM. Uzavrel, že po jasnom prejavi vôle žalobcu a žalovanej nadobudnúť byt do BSM spoločným právnym úkonom zodpovedala zmluva o prevode vlastníctva bytu ich vôli a nebola neplatnou len z toho dôvodu, že v dobe jej uzatvorenia žalovaná členom bytového družstva nebola. Mal za to, že zmluva o prevode vlastníctva nemôže byť neplatným právnym úkonom len v časti týkajúcej sa prevodu bytu aj do osobného vlastníctva žalovanej, teda tento úkon by musel (mohol) byť neplatný len ako celok, nakoľko išlo o neoddeliteľné spoluvlastníctvo kupujúcich a časť zmluvy týkajúca sa žalovanej je obsahovo neoddeliteľná od časti týkajúcej sa žalobcu. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 255 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení). Dovolateľ s odkazom na zákonné ustanovenia § 16 zákona č. 182/1993 Z. z. zopakoval súdmi (nesporne) preukázaný skutkový stav, avšak namietal nesprávne právne posúdenie sporu. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/291/2006 z 28. februára 2008, v ktorom najvyšší súd vyslovil záver, že „družstevný byt vo vlastníctve bytového domu nie je vo vlastníctve člena bytového družstva a ak je členom bytového družstva iba jeden z manželov, v prípade zániku manželstva členský podiel pripadá zo zákona tomuto manželovi. Z uvedeného vyplýva, že zákon v týchto prípadoch chráni majetkové práva toho, kto získal právo na pridelenie družstevného bytu a uzavrel nájomnú zmluvu o nájme družstevného bytu pred uzavretím manželstva; členský podiel pokiaľ má majetkovú hodnotu, tak možno považovať za jeho majetok“. V tejto súvislosti poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/172/2012. Podľa názoru dovolateľa súdy nižších inštancií nesprávne vyhodnotili uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu a

následne zahrnutie bytu do masy BSM. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu nevyjadrila.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa § 444 ods. 2 CSP ak nejde o rozhodnutie, ktoré ukladá povinnosť plniť, dovolací súd môže na návrh odložiť jeho právoplatnosť, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa; ustanovenie § 230 tým nie je dotknuté.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti, resp. vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 a 2 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011, 1Cdo/134/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

14. Žalobca namietal odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva. Mal za to, že sudy nižších inšancií nesprávne vyhodnotili uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu a vec nesprávne posúdili po právnej stránke. Tento názor opieral o skutočnosť, že v prípade nadobudnutia takéhoto bytu do vlastníctva člena bytového družstva ide o majetok nadobudnutý jedným z manželov patriaci do výlučného vlastníctva tohto manžela. Správne mali sudy vec posúdiť tak, že uzavretím zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu žalobcom ako výlučným členom bytového družstva patrí byt do jeho výlučného vlastníctva a následne malo byť žalobe žalobcu vyhovie.

15. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

16. Žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci v otázke uzavretie zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva a v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/291/2006 a 3Cdo/172/2012 v ktorých najvyšší súd vyslovil záver, že „družstevný byt vo vlastníctve bytového domu nie je vo vlastníctve člena bytového družstva a ak je členom bytového družstva iba jeden z manželov, v prípade zániku manželstva členský podiel pripadá zo zákona tomuto manželovi. Z uvedeného vyplýva, že zákon v týchto prípadoch chráni majetkové práva toho, kto získal právo na pridelenie družstevného bytu a uzavrel nájomnú zmluvu o nájme družstevného bytu pred uzavretím manželstva; členský podiel pokiaľ má majetkovú hodnotu, tak možno považovať za jeho majetok“.

17. V tejto súvislosti dovolací súd uvádza, že právny názor najvyššieho súdu zaujatý v citovaných rozhodnutiach bol osamotený, ojedinele zastávaný jedným senátom najvyššieho súdu a napokon prekonaný rozhodnutím najvyššieho súdu z 27. októbra 2021 sp. zn. 2Cdo/7/2019. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/7/2019 bolo navrhnuté na publikovanie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Následne bolo za účasti sudcov občianskoprávného

kolégia najvyššieho súdu predmetom posudzovania na rokovaní tohto kolégia, uznesením ktorého bolo schválené jeho publikovanie v uvedenej zbierke. Predmetné rozhodnutie sa tak stalo judikátom R 11/2022, právna veta ktorého znie: „Neplatnosť zmluvy o nadobudnutí vlastníckeho práva k družstevnému bytu, nárok na prevod ktorého mal v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov len jeden z manželov, nezakladá skutočnosť, že zmluvu ako nadobúdatelia uzatvorili obaja manželia“.

18. V rozhodnutí sp. zn. 2Cdo/7/2019 najvyšší súd ďalej vyslovil záver: „Právna úprava spoločenských vzťahov vznikajúcich pri nájme bytov a osobitne pri družstevných bytoch vrátane úpravy práv a povinností spojených s členstvom (výlučným aj spoločným) v bytových družstvách je v slovenskom právnom poriadku tradične oddelená od nadobúdania vlastníctva veci, a to nepochybne pre svoje špecifiká. Aj inštitúty spoločného nájmu bytu manželmi, či spoločného členstva manželov vrátane ich vzniku a zániku sú upravené osobitne (§ 703 a nasl. OZ). Na tento prístup zákonodarcu nadviazala aj osobitná právna úprava nadobúdania bytov subjektmi práva od obcí alebo bytových družstiev obsiahnutá v zákone č. 182/1993 Z. z. Práve táto skutočnosť je jedným z dôvodov, pre ktorý je vzťah právnej úpravy zákona č. 182/1993 Z. z. a OZ vybudovaný ako vzťah osobitnej (špeciálnej) normy (zákon č. 182/1993 Z. z.) k všeobecnej norme (OZ, pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. II. ÚS 591/2014 z 24. septembra 2014). Zmluvu o prevode vlastníctva bytovej nehnuteľnosti uzatvorenú medzi bytovým družstvom na jednej strane a oboma manželmi (žalobcom ako členom družstva a žalovanou ako manželkou žalobcu), spoločnými nájomcami družstevného bytu, ako kupujúcimi na druhej strane, v ktorej zmluve manželia zhodne prejavili vôľu nadobudnúť družstevný byt do svojho BSM (žalobca v spore nepreukázal opak) nie je možné považovať za neplatnú pre rozpor s ustanovením § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. len preto, že v čase uzatvorenia tejto zmluvy bol výlučným členom bytového družstva len jeden z manželov, a to žalobca. Práve žalobca ako jeden z manželov a výlučný člen bytového družstva mal síce podľa § 28 nárok na prevod vlastníctva družstevného bytu, čomu zodpovedá povinnosť družstva tento zákonný nárok rešpektovať za predpokladu, že ho žalobca ako len jeden z manželov a člen bytového družstva uplatní. Za tohto stavu pokiaľ by Zmluvu o prevode vlastníctva bytovej nehnuteľnosti uzavrel s bytovým družstvom sám žalobca, nepochybne by sa bytová nehnuteľnosť stala jeho výlučným vlastníctvom, nakoľko v takom prípade by nedošlo k nadobudnutiu nového majetku ani k rozmnoženiu doterajšieho majetku za trvania manželstva; išlo by len o zmenu (transformáciu družstevných práv toho z manželov, ktorý je zároveň členom družstva), ktorá nemá vplyv na povahu veci ako predmetu osobného vlastníctva, a preto v takom prípade by nedošlo ani k vzniku BSM (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/291/2006, 3Cdo/172/2012, 2MCdo/8/2013, aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 591/2014). Prejednávaný prípad je však iný, pretože Zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu na strane nadobúdateľa neuzavrel žalobca sám, ale spoločne so žalovanou (svojou manželkou). Žalobca nerozporoval a ani nenamietal, že len on sám disponuje zákonným nárokom (§ 28 zákona č. 182/1993 Z. z.) na prevod vlastníctva družstevného bytu. Pojem nárok, výslovne zvolený zákonodarcom v ustanovení § 28, je odvodený, resp. súvisí s pojmom subjektívne právo a znamená oprávnenie použiť prostriedky určené právnymi predpismi na vynútenie subjektívneho práva súdom, správnym orgánom, či vlastným úkonom. Čo znamená len to, že nájomcovi, výlučnému členovi bytového družstva v zmysle § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. svedčí zákonné subjektívne vynútiteľné právo na prevod vlastníctva družstevného bytu, ktoré môže, ale nemusí využiť sám pre seba. Je na vôli nájomcu a výlučného člena bytového družstva ako bude postupovať, či sa rozhodne využiť zákonné subjektívne právo sám pre seba alebo sa rozhodne nadobudnúť družstevný byt spoločne so svojou manželkou (nečlenom bytového družstva, ale spoločným nájomcom družstevného bytu titulom uzatvoreného manželstva) do BSM. Pokiaľ teda v danom prípade Zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu uzatvorili ako nadobúdatelia strany sporu ako manželia, prejavili tak nesporne zhodnú vôľu nadobudnúť družstevný byt do BSM. Pre tento záver bol rozhodujúci ich prejav vôle vyjadrený v písomnej a registrovanej Zmluve o prevode vlastníctva družstevného bytu, ktorej platnosť nebola spochybnená. Podľa názoru dovolacieho súdu sa jedná o obdobnú situáciu, akoby vec nadobudli spoločne obaja manželia z výlučných prostriedkov len jedného z nich, kedy takáto vec, podľa všeobecne prijímaného, aj ustáleného názoru súdov (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22Cdo/1658/1998 zo dňa 19. apríla 2000, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 49/2001, podobne aj

rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1461/2006 zo dňa 05. decembra 2006) do ich BSM spadá, v podstate len s tým rozdielom, že zákonný nárok na nadobudnutie bytu od bytového družstva mal ako jeho výlučný člen len jeden z manželov, v tomto prípade žalobca. V tejto súvislosti dovolací súd odkazuje aj na čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého platí: „Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.“, aplikujúc na prejednávany prípad to znamená, že nebolo zákonom zakázané, aby jeden manžel, nečlen bytového družstva, ale nájomca družstevného bytu, nemohol nadobudnúť spolu s druhým manželom, členom bytového družstva, tento družstevný byt za trvania manželstva do existujúceho (trvajúceho) BSM. Uzavrel, že len samotná skutočnosť, že zákonný nárok na prevod vlastníckeho práva k družstevnému bytu mal len jeden z manželov (§ 28 zákona č. 182/1993 Z. z.) sama osebe nezakladá neplatnosť (inak perfektnej a bezvadnej) Zmluvy o prevode vlastníckeho práva k družstevnému bytu, ktorú podľa jej obsahu na strane nadobúdateľa uzavreli obaja manželia a tým bez akýchkoľvek pochybností prejavili vôľu nadobudnúť bytovú nehnuteľnosť spoločne do BSM. Takýto postup potom nie je a ani nemôže byť v rozpore s právnou úpravou zákona č. 182/1993 Z. z., ani zákona č. 42/1992 Zb., normatívne upravujúcich prevod vlastníctva k tzv. družstevným bytom, aj preto, že z nich výslovne nevyplýva, že družstevný byt môže nadobudnúť len do výlučného vlastníctva člen a nájomca družstva žiadajúci o prevod vlastníctva. Na základe čoho nie je možné Zmluvu o prevode vlastníckeho práva k družstevnému bytu hodnotiť ako absolútne neplatný právny úkon s odvolaním sa na § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. a § 39 OZ tak, ako to nesprávne namieta dovolateľ. Podľa názoru dovolacieho súdu aj keď účelom zákonom stanoveného nároku člena bytového družstva na prevod vlastníctva bytu, nájom ktorého je s členstvom v bytovom družstve spojený, je ochrana jeho majetkovej hodnoty, v rozpore s ktorým účelom nemôže byť členom družstva slobodne prejavená vôľa nadobudnúť družstevný byt do BSM“.

19. Dovolací súd, vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdmi nižších inštancií, ktorým je viazaný (§ 442 CSP), porovnal právne závery, na ktorých v napadnutom rozsudku založil svoje rozhodnutie odvolací súd s podstatou záverov dovolacieho súdu vyjadrených v rozhodnutiach uvádzaných v odsekoch 17. a 18. a dospel k záveru, že súdy nižších inštancií nevybočili z premis stanovených ustálenou rozhodovacou praxou pre posudzovanie uzavretia zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva.

20. Prejudiciálne vyriešenie otázky zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva bolo základným predpokladom rozhodovania súdov o návrhu žalobcu na určenie vlastníckeho práva k bytu č. X, vchod č. X, 1. poschodie bytového domu súp. č. XXXX na ulici Z. v X.. Možno konštatovať, že súdy nižších inštancií sa náležitým spôsobom vysporiadali s otázkou uzatvárania zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva.

21. Pretože v okolnostiach konkrétnej veci prejavy vôle smerujúce k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva družstevného bytu manželkou - nečlenkou bytového družstva neboli urobené spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosť o tom, čo chceli účastníci konania prejsť (§ 35 ods. 1 Občianskeho zákonníka), dovolací súd sa stotožňuje so závermi dovolacieho súdu, že nie je vylúčená dispozičná možnosť výlučného člena a nájomcu družstva nadobudnúť byt aj do bezpodielového spoluvlastníctva manželov za predpokladu, že sa tak rozhodne a že aj jeho manželka prejaví podpisom zmluvy o prevode vlastníctva vôľu nadobudnúť byt do BSM.

22. Podľa názoru dovolacieho súdu sa tak odvolací súd riešením dovolacej otázky nastolenej žalobcom (ods. 14) neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov dovolacieho súdu uvedeného v rozhodnutí, ktoré bolo citované v odseku 18. Nosné dôvody (ratio decidendi) oboch nižších súdnych rozhodnutí, na základe ktorých bola žaloba zamietnutá nie sú v kolízii s právnymi závermi zodpovedajúcimi ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu. Odvolací súd o nastolenej právnej otázke (s meritórnym významom pre jeho rozhodnutie) rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a teda napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

23. Keďže dovolacia námietka žalobcu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci v ňom vymedzenej právnej otázke (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) je nedôvodná, dovolací súd dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

24. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná, avšak dovolací súd jej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli, ani jej nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.